

Ο Λόγος κι ο κόσμος

Ενότητα 6 : 6^ο μάθημα

Αικατερίνη Γ. Τσαλαμπούνη
Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ο Λόγος κι ο κόσμος

Αικατερίνη Γ. Τσαλαμπούνη, λέκτορας ΚΔ

6^ο μάθημα

Ιω 1, 1-18

- Το locus classicus του Ιω για την ενσάρκωση και τη σωτηρία
- Πρόλογος του Ιω: προγραμματικό χαρακτήρα για το υπόλοιπο ευαγγέλιο
 - Θέματα του υπόλοιπου ευαγγελίου εμφανίζονται εδώ για πρώτη φορά
 - Λέξεις κλειδιά
 - Οργανική σχέση με το υπόλοιπο ευαγγέλιο
- Αξιοποίησή του στον οικο-θεολογικό διάλογο

Ιω 1, 1-18: μπορεί να αξιοποιηθεί σε ένα οικοθεολογικό διάλογο;

- Ο ανθρωποκεντρικός χαρακτήρας της περικοπής (η ζωή των ανθρώπων, 1,4) – Ποιος σώζεται τελικά;
- Δυαλισμός
- Ο πνευματικός χαρακτήρας της κοσμικής πραγματικότητας (φως – σκοτάδι, ως αντίθετες πνευματικές δυνάμεις)
- Η γη κι η φυσική δημιουργία κατώτερη – κυριαρχείται από αντίθετες πνευματικές δυνάμεις;
- Ποια η σημασία της «σάρκας» (καὶ ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο)

Ιω 1,1-18: διακειμενικές συνδέσεις

- Γεν 1
 - Μία νέα ανάγνωση της ιστορίας της δημιουργίας
 - Η έμφαση στη στιγμή πριν από το χρόνο και τη δημιουργία του κόσμου
 - Το θέμα μάλλον τι φέρνει ο Λόγος στη δημιουργία κι όχι η ίδια η δημιουργία
 - Φως και σκοτάδι εδώ όχι συμπληρωματικά στοιχεία του κόσμου αλλά αντίθετες πνευματικές δυνάμεις
 - Μία διάκριση μεταξύ γης και του άνω κόσμου στην κοσμολογία του Ιω
 - Συνδυασμός της αφήγησης για τη δημιουργία με τη διδασκαλία για την ενσάρκωση
- Σοφιολογική γραμματεία: Παρ 8,22-31. Σειρ 24,1-12. Σοφ 7,22-8,1
 - Σοφία = Λόγος
 - Η Σοφία αυτή που μεσολαβεί μεταξύ κόσμου (δημιουργίας) και Θεού

Ιω 1, 1-18: η ενδοκειμενικές συνδέσεις

- Η έννοια της ενδοκειμενικότητας (εργαλείο της συγχρονικής ανάγνωσης ενός κειμένου: όλοι οι πιθανοί τρόποι εσωτερικής συνοχής, οργάνωσης και δομής του κειμένου)
- Το νόημα του κειμένου μπορεί να ανιχνευθεί πίσω από αυτές τις συνδέσεις
- Ιω 1, 1-18: σαφείς ενδοκειμενικές συνδέσεις με το υπόλοιπο ευαγγέλιο (λέξεις-κλειδιά, κοινά θέματα)

Ο «κόσμος» στο Ιω

- 78 φορές
- Σημασίες:
 - Το πλαίσιο (ο χώρος) μέσα στο οποίο εμφανίζεται το φως (των ανθρώπων): 1,9.10^α
 - Όλη η δημιουργία: Ιω 1, 10β
 - Ο χώρος της ανθρώπινης δραστηριότητας (1, 10γ)
 - Σε αντίθεση προς τον κόσμο άνωθεν (8,23. 18,36
- Ο κόσμος κατέχεται από την αμαρτία (1,29), θα κριθεί (9,39), χρειάζεται σωτήρα (3,17). Ο Ιησούς νίκησε τον κόσμο (16,33). Είναι ωστόσο αποδέκτης της σωτηρίας του Θεού (3,16), σκοπός του Ιησούς είναι να πιστέψει ο κόσμος (17,21) και να τον «γνωρίσει» (17,23)
- Μία πλούσια και αμφίσημη έννοια στον Ιω
- Πρέπει να γίνεται διάκριση μεταξύ των διαφορετικών σημασιών

Ο κόσμος κι η δημιουργία (Γη)

- Ο κόσμος ως τόπος εμφάνισης του φωτός – συμπερικλείει και τη Γη (η σκηνή όπου λαμβάνει χώρα το δράμα της σωτηρίας)
- Ο κόσμος ως όλη η δημιουργία: συμπεριλαμβάνει και τη Γη (αλλά και τον ουράνιο κόσμο)
- Ο κόσμος ως ο χώρος δράσης των ανθρώπων: οι άνθρωποι έχουν ανάγκη να πιστέψουν και να εγκαταλείψουν την αμαρτία. Αν όμως οι πράξεις των ανθρώπων έχουν επιπτώσεις σε όλη τη δημιουργία – κι η δημιουργία έχει ανάγκη σωτηρίας (3,16;)
- Ο κόσμος ως αντίθετη δύναμη: μία δυαλιστικού τύπου κοσμολογία

Ιω 3, 16-17

- 3,16: ποιος είναι ο κόσμος που αγάπησε ο Θεός; - όλη η δημιουργία;
 - Όλη η δημιουργία συμμετέχει στην αγάπη του Θεού
- 3,16: τρεις αναφορές στον κόσμο:
 - Ο Θεός έστειλε τον Υιό του στον κόσμο: ο κόσμος ως η σκηνή του δράματος της σωτηρίας
 - Δεν τον έστειλε για να κρίνει τον κόσμο: ο κόσμος ως οι άνθρωποι ή ολόκληρη η δημιουργία
 - Στόχος είναι η σωτηρία: ο κόσμος ως οι άνθρωποι ή ολόκληρη η δημιουργία

Μια πιθανή οικο-θεολογική ανάγνωση

- Η ευθύνη των ανθρώπων κι η σωτηρία που αγκαλιάζει όλον τον κόσμο
- Μία πολύ συγκεκριμένη ανάγνωση της περικοπής μέσα από ένα συγκεκριμένο ιδεολογικό πρίσμα
- Σε μια τέτοια ανάγνωση η ενσάρκωση κι η αναφορά στη σάρκα σημαίνει τη μετοχή του Λόγου στη ζωή των ανθρώπων και στις διαδικασίες του υλικού κόσμου
- Η αμφισημία της έννοιας «κόσμος» στο Ιω -> δυνατότητες πολλαπλής ανάγνωσης
- Διέξοδος στον εγκλωβισμό ενός πιθανού δυαλισμού του κειμένου

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Αικατερίνη Γ. Τσαλαμπούνη. «Οικολογική Ερμηνεία της Καινής Διαθήκης. 6^ο μάθημα». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: : <http://opencourses.gr/courses/OCRS359/>.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: Παπατζιλάκη Χριστίνα
Θεσσαλονίκη, Εαρινό Εξάμηνο 2013-2014

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

